

ЧЕШКИ И СЛОВАШКИ ПРЕВОДИ НА ПОЕЗИЯТА НА П.К.ЯВОРОВ*

Йорданка Трифонова

Поставени редом, Яворов и Чехия изглеждат далечни и напълно несъвместими. В пътуванията си извън България поетът никога не е посещавал чешката земя; отдаден изцяло на идеята за освобождение на поробената Родина - Македония, той отделя малко внимание на всеславянските стремежи за национална независимост. Сред стихотворните му преводи няма да открием преводи на чешки поети или драматурзи (за разлика например от съвременника му Кирил Христов), а няма и сведения Яворов да е познавал отблизо чешката литература. Единственото “докосване” на поета до Чехия, за което съществуват сигурни доказателства, е засвидетелстваното му познанство с чехите, работещи в Народния театър. Сред тях е Йозеф Шмаха: “Пейо Яворов пое длъжността артистичен секретар в Народния театър едновременно с Пенчо Славейков, който бе назначен за директор. Двамата ведно с артистичния директор-режисьор Йозеф Шмаха образуваха едно щастливо “трио” начело с Пенчо Славейков ... Понякога [Яворов] правеше уместни забележки, без да накърнява престижа на титулярния ръководител режисьор Йозеф Шмаха.” (Игнатиева 1960)

Независимо от това, че Яворов малко е познавал Чехия, стихотворенията му се появяват на чешки още в началото на века - достатъчно отдавна, за да е възможно да се говори за история и традиции в превеждането на Яворов в Чехия. “Вечно живеят Яворов!” - така възторжено Йозеф Пата започва прегледа, посветен на българските чествания по случай двадесет и петата годишнина от смъртта на поета. След като подробно представя тържествата и излезлите по този повод нови книги, Пата обобщава преведеното и публикуваното до този момент на чешки и изразява съжаление, че въпреки немалкото преводи този забележителен поет не е познат на чешкия читател (Пата 1940). Повече от половин век по-късно Яворовите преводи на чешки език са много повече и много по-добри, може да се говори дори за “чешка” традиция в превеждането на Яворов, за история на Яворовите преводи на чешки и т.н., но пълна систематизация на XVI-та годишнина, кн. 6-7, се намират стихотворения